

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Signis Prædestinationis, Et Reprobationis, Et De Numero Prædestinatorum, Ac Reprobatorum

Recupito, Giulio Cesare

Lvgdvni, 1681

Cap. VIII. Quartum reprobationis signum, Prosperitas temporalis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44272

CAPUT VIII.

Quartum reprobationis signum prosperitas temporalis.

CLIX.
Prosperitas
temporalis
reprobatio-
nis signum.

Psalm. 72.
Prosperitas
impiorum
describitur
à Propheta.

August.

Prosperita-
tes excipit
ferè certa
damnatio.

CLX.
Bernard.

Peccatores
qui hic cū
hominibus
non flagel-
lantur, cum
dæmonibus
flagellabū-
tur.

Psalm. 80.

Prosperari
secundū
affectiones
cordis, ma-
xima im-
probiorum
pœna.

August.

E Tribulationibus temporalibus junctis cum prosperitate conscientia bonæ facillè licet conjicere, quid sit dicendum de prosperitatibus temporalibus junctis cū tribulatione conscientia malæ. Dico igitur Octavò. Quartum reprobationis signum est prosperitas temporalis.

Probatur primò è Scripturis. Primus locus est *Psalm. 72.* ubi loquens Propheta de prosperitatibus improborum, *zelavi, inquit, super iniquos, pacem peccatorum videns. Non est respectus morti eorum, nec firmamentum in plaga eorum. In labore hominum non sunt: & cum hominibus non flagellabuntur.* Ecce prosperitatem. Sequitur infra: *Quomodo facti sunt in desolationem! subito defecerunt: perierunt propter iniquitatem suam.* Ecce reprobationem. Apertè igitur supponit eos, qui in hac vita prosperantur, reprobari: & ideo felicitari in præfenti vita, quia pœna, & infelicitas eos manet in altera. Quamobrem *Augustinus* in ea verba, *non est respectus morti eorum*, sive ut ipse legit, *non est declinatio mortis eorum. Iam intelligitis, inquit, quare illi habent pacem, & florent in terra: quia morti eorum non est declinatio: id est. Quia certa mors, & æterna eos manet, qua nec declinat ab eis: nec ipsi declinare possunt ab ea.* Observanda illa verba, *eos, qui florent in terra, certa mors, & æterna manet.* Adeo certa horum damnatio, ut insuper addat *Augustinus*, *ipso ab ea declinare non posse.*

Quibus significat ita esse difficile ab iis, qui florent in terra, vitari æternam mortem, ut *Augustinus* id pronunciet impossibile. De his dicit Propheta, hinc temporaliter *cum hominibus non flagellari: quia flagella eos æterna manent cum dæmonibus.* Quæ est adnotatio *Bernardi* *serm. 23. in Cant.* ubi, *qui, inquit, in labore hominum non sunt, in labore dæmonum erunt: & qui cum hominibus non flagellantur cum dæmonibus flagellabuntur.*

Secundus locus est *Psalm. 80.* *Dimisit eos secundum desideria cordis eorum: ibunt in adinventionibus suis: sive, ut legit Augustinus, ibunt in affectionibus suis.* Perinde ac si diceret, procedent, sive prosperabuntur in affectionibus suis: pervenient ad id, quod desiderant; ambitiosi ad honores, lascivi ad voluptates, avari ad divitias. Hanc autem improborum felicitatem, & progressum juxta desideria sua, ut summam eorum infelicitatem Deus pronunciat, prænunciam æternæ damnationis. Ideo subdit infra, *& erit tempus eorum in sæcula.*

Quamobrem hoc exponens Augustinus, *dimisi*, inquit, *eos non secundum salutem preceptorum meorum, sed secundum affectiones cordis eorum: ibunt in affectionibus suis. Inde est, quod horretis.* Clarius Hugo Cardinal. *dimisi eos secundum desideria cordis eorum, quasi diceret, non flagellavi eos ut filios: sed ut servos reprobos dimisi eos liberè ire post concupiscentias suas.* Hinc patet, cum Deus impiis permittit juxta humanas prosperitates explere desideria sua, maximum esse reprobationis indicium, sicut medicus permittens aquæ potum ægroto, cujus vitam desperat, dicere iisdem posset, *dimisi eum secundum desiderium cordis sui*: quia scilicet inevitabiliter tendit ad mortem. Quocirca subditur à Propheta, *ibunt in adinventionibus suis, sive in affectionibus suis.* Hujus autem vitæ, in qua multi feliciter progrediuntur juxta *inventiones, & affectiones suas*, terminus ad quem non est alius quàm infernus: ad quem prosperitatibus hujus seculi, quasi quibusdam vehiculis, commodè devehuntur. Quod hîc adnotans idem Hugo, *finis*, inquit, *motus, & via peccatorum est infernus.* Propter quod benè dixit, *ibunt in adinventionibus suis; quasi in quibusdam vehiculis: quibus portabuntur ad inferos.*

Tertius locus est Prov. 14. *Risus dolore miscbitur: & extrema gaudij luctus occupat*, sive ut Paraphrastes, *finis lætitiæ mœror.* Ergo risus, & gaudium hujus vitæ prænuncia sunt doloris, & luctus in altera. Ideo supra dixerat, *novissima eius deducunt ad mortem.* Ad hujus veritatis umbram animalia quædam venenata, ut refert Strabo lib. 11. morsu venenum instillant: quo inducunt risum simul, & mortem. Simile quid refert Plinius lib. 24. c. 17. de quadam herba: *qua, si bibatur cum myrra, & vino, ridendi finem non faciunt*: atque adeo, nisi occurratur remediis, risus finiretur cum vita. Hoc adeo verum est, ut prosperitas rarè, etiam in hac vita, non desinat in mœrorem. Certè Christo nulla humana prosperitas obtigit, nisi cum exceptus est honorificè Hierosolymis, & cum audirent quia venit Iesus, *acceperunt ramos palmarum: & processerunt obviam ei: & clamabant Hosanna: benedictus, qui venit in nomine Domini Rex Israel.* Ioan. 12. Statim autem post hanc temporalem prosperitatem sequuta est passio, & mors. Est animadversio Bernardi serm. 1. in Domin. palmarum, ubi: *videat*, inquit, *secularis anima, videat, & intelligat: quia extrema gaudij luctus occupat.* Et mox: *Vnde & processiois gloria voluit sublimari: qui paulò post sibi noverat imminere diem ignominiosissima passionis.* Ecce prosperitatem statim sequitur luctus: plausus mutantur in opprobria: benedictio in maledictiones, triumphus in vituperium, hosanna in crucifigatur, rami palmarum in crucem. Nimirum ipsiusmet Christi prosperitas invidiam peperit: invidia odium: odium persecutionem: persecutio crucem: crux mortem. Quod si in ipsomet Christo sanctissimâ prosperitatem excepit luctus,

Hug. Card.

Consolationum temporalium permissio signum est ferè desperatæ salutis.

Prosperitatibus tanquam vehiculis deferuntur homines ad tartara.

Hug. Card.

Prov. 14.

Strabo.

Risus aliquando mortem affert.

Plinius.

Prosperitas temporalis in die palmarum, Christo passionem mox peperit.

Ioan. 12.

Be. nard.

Cur diem palmarum mox in Christo sequuta sit passio.

Bernard.

quid dicendum de aliis, quibus felicitas est in scelere? Quod advertens idem Bernardus, *quis ergo*, inquit, *sperare debeat in certo gloria temporalis, cum videat in ipso quoque qui peccatum non fecit, post exaltationem tantam, tantam nihilominus humiliationem sequi. Hic est transitoria finis latitia: hic fructus gloria temporalis.*

CLXI.

Isaia 28.

Væ in Scripturis æternæ damnatio.

Gregor.

Coronis cur væ dicatur.

Victimæ coronabantur ad necem.

Plin.

Regū exultatio cum tremore.

Psal. 2.

Regia unctio aliquādo reprobationis omē.

Hieronym.

Chrysost.

Apoc. 16.

Sap. 2.

Flos symbolum mundanæ felicitatis.

Lamprid. Heliogabalus necari jubebat inter flores.

Augustin.

Felicitas peccatorū inter flores.

Quartus locus est Isaia 28. *væ corona superbia, ebrijs Ephraim, & flori decidenti gloria exultationis eius.* Væ in Scripturis æternam damnationem importat. Ideo Gregorius homil. 9. in Ezech. *væ*, inquit, *dicitur: quia ibi est expressa damnatio reprobatorum.* Hoc autem *væ* coronis dicitur, vino, floribus, gloriæ, exultationi. Dicitur, *væ corona superbia: iis scilicet, qui coronas superbè gestant, abufis regali potentia ad tumorem, & fastum.* Caveant illi hoc *væ: cuius ipsamet corona est indicium.* Quippe mos erat antiquis ante eadem victimas coronare, ut refert Plinius lib. 16. cap. 4. Ideo dicitur Psal. 2. *nunc reges intelligite, erudimini, qui indicatis terram. Servite Domino in timore: & exultate ei cum tremore.* Non cum timore solùm, sed cum tremore: ita ut ipsamet exultatio, quam regalis affert potentia, sit cum tremore æternæ damnationis: cum victimæ coronentur ad necem. Per unctionem quoque regiam aliquando damnationem adumbrari dixit Gregorius in p. Reg. lib. 1. cap. 10. ubi: *Quid est, inquit, quod lenticula olei Saül ungitur, nisi quia in sine reprobatur?* Additur, *væ ebrijs Ephraim*, juxta Isaia 51. *ebrijs non à vino; nempe ijs, qui fortunæ dulcedine inebriantur.* Unde illud Poëtæ, *fortuna dulci ebrius.* Quamobrem Chrysostomus in epist. ad Theosal. cap. 5. *ebrietas*, inquit, *animi sunt divitiæ.* His dicitur *væ* æternæ damnationis, quia hæc dulcedo fortunæ prælium est amarissimi calicis vini indignationis *ira Dei*: Apoc. 16. Dicitur denique *væ flori decidenti gloria exultationis.* Nimirum per flores designatur vita voluptuosa: Ideo dicitur ex persona improborum Sap. 2. *coronemus nos rosis, antequam marcescant.* His floribus *væ dicitur*; quia mundani inter hos consolationum flores ad æternam mortem perducuntur sæpissimè: similes iis, quos Imperator Heliogabalus, ut refert in ejus vita Lampridius, inter confertissimas floribus foveas, nimio odoris halitu *jubebat expirare oppressos violis, ac floribus.* Sanè, dum florere videntur in hoc seculo peccatores, inter ipsosmet flores statuitur illis mors, & fovea. Quamobrem Augustinus in Psal. 91. in ea verba, *donec fodiat peccatori fovea. Maligni*, inquit, *sunt dies: in quibus videntur florere peccatores, & laborare in fovea ipsorum est.* Nihil clarius de reprobationis signo in iis, qui humana felicitate florent, fovea iis ad æternam necem extracta inter flores. Dicitur *væ flori decidenti*: quia mundana felicitas flos est caducus semper decidens, mox arefcens, & æterni ignis pabulum. Ideo

idem

idem Augustinus in Psal. 53. *florent, inquit, in seculo, arescent in indicio: & post ariditatem in ignem mittentur aeternum.* August.

Quintus locus est eodem cap. 28. Isaia infra iis verbis, *Dixistis percussimus foedus cum morte; & cum inferno fecimus pactum.* Describuntur admissim reprobi, jam aeternae morti, & inferno addicti quasi ex pacto. Sequitur autem: *flagellum inundans, cum transferit, non veniet super nos,* idest non flagellabimur in hac vita: in qua non est flagellum permanens, sed flagellum transiens. Ideo dicit, *cum transferit.* Idem planè, quod de reprobis David dixerat, *cum hominibus non flagellabuntur.* Pacti igitur cum morte & inferno initi signum est, à Deo minimè aliis flagellari. Quia scilicet, qui possunt dicere, *flagellum, cum transferit, non veniet super nos,* evadendo flagellum transiens, incurrent in flagellum permanens, & aeternum. Quippe, ut dictum est cum Bernardo serm. 23. in Cantic. *Qui cum hominibus non flagellantur, cum demonibus flagellabuntur.* Bernard.

Sextus locus est Hieremiae 12. *Quare via impiorum prosperatur; bene est omnibus, qui pravariquantur, iniquè agunt: Plantaasti, & radicem miserunt: proficiunt, & faciunt fructum. Prope es tu ori eorum (quasi ad eos cibandos) & longe à renibus eorum, eos minimè flagellando.* Ecce prosperitas, quam Propheta non aliis tribuit quàm impiis: *via impiorum prosperatur, &c.* Sed huius prosperitatis exitus est victimas eos esse divinae iustitiae. Ideo subdit, *congrega eos sicut gregem ad victimam: & sanctifica eos in die occisionis.* Idest, ut explicat Cornelius, *Constituè diem sanctum iustitiae tuae: in quo eos quasi victimas occidas, & tua iustitia imoles.* Alludere autem videtur ad lues, aut vitulos: qui cum occisioni destinantur, tunc maximè saginantur. Ideo potentes in hoc seculo vocantur Psal. 21. *pingues terra,* utique pinguedo ad necem, ut quasi victimae occidantur. Quamohrem Hieronymus in hunc locum: *Congrega, inquit, eos tanquam vitulos ut cedantur ad mortem.* Sanè Anthropophagi hominum helluones, ut habetur ex epistolis Indicis, eum quem neci, ac pabulo destinant, inter summas delicias paulò ante nutriunt impinguandum ad caedem. Deliciae infelici illi praenuntiae sunt foestissimae mortis, mox futurae. Idem planè accidit iis, quibus conceduntur deliciae huius seculi. Sentiunt se, juxta hoc oraculum Hieremiae, impinguari ad mortem. Quippe cum dixisset, *quare via impiorum prosperatur?* subdit, *congrega eos tanquam gregem ad victimam: & sanctifica eos in die occisionis.* Prosperitas igitur, & felicitatis exitum Propheta pronuntiat occisionem, & necem. Idcirco Emissenus serm. de SS Epiphoro, & Alex. *An tu, inquit, felicem vocas, qui in mortem suam felix est? cui proventuum fallax umbra praesentium, aeternorum congregat causas malorum.* Emissenus.

Septimus locus est Ezech. 16. *auferetur zelus meus à te: quiescam,* Ezech. 16.

- Ira Dei maxima, non irasci, nec irascar amplius. Hæc est Dei maxima ira non irasci. Desumit autem similitudinem à mundanis amatoribus: qui, cum aliquam deperunt, facile irascuntur ex zelotypia. Cum autem amorem exuunt: zelotypiam simul exuunt, & iram ex ea ortam. Ideo dicit, *auferetur zelus meus à te, nec irascar amplius*; perinde ac si diceret, te non amabo: de te nihil curabo amplius. Idè Hieronymus in hunc locum *ex hoc*, inquit, *perspicimus grandem offensam esse, nequaquam cura haberi à Deo: sed permitti hominem sceleribus suis, atque peccatis.*
- Hieronym.* Ideo comminando dicit *non irascar*. Ira igitur Dei in hac vita est effectus misericordiae. Quamobrem Origenes homil. 8. in Exod. *Vide*, inquit, *misericordiam Dei: quando vult misereri, indignari se dicit, & irasci. Vbi irascitur, & zelatur: ubi adhibet dolores, & verbera, flagellat enim omnem filium, quem recipit.* Contra vetò hoc non irasci est vehementer irasci: hoc parcere est maximè ulcisci. Idcirco
- August.* Augustinus serm. 37. de verbis Domini expendens locum Psalm. 9. *exacerbavit Dominum peccator; vide*, inquit, *quid sequitur. Secundum magnitudinem ira sua non quaret. Ideo nempe non exquirat: quia multum irascitur; parcendo cedit.* Agnovit hoc Seneca lib. de Provid. c. 4. *ubi hos*, inquit, *Deus, quos amat, indurat, recognoscit, exercet: eos autem, quibus indulgere videtur, quibus parcere, venturis malis reservat.*
- Osee 4.* Octavus locus est Osee 4. *non visitabo super filias vestras; cum adulteraverint.* Hæc est maxima comminatio, cum peccaverint, non puniri in hac vita. Quem locum expendens Hugo Cardinal. in Psal. 8. *non visitare*, inquit, *est maxima ira Dei. Flagellare autem delinquentes misericordia est.* Observandum, pœnas, quas Deus infligit in hac vita, divinas visitationes vocari: *non visitabo*, &c. Visitari autem à Principe maximum est benevolentiae indicium. Ideo dicitur
- 2. Mac. 6.* *multo tempore non sinere peccatoribus ex sententia agere, sed statim ultiones adhibere, magni beneficii est indicium.* Sicut è converso maxima pœna est non puniri. Quod adnotans Origenes hom. 8. super Exod. *vis*, inquit, *audire indignationis Dei terribilem vocem? Audi, quod dicit per Oseam, cum enumerasset multa nefanda, qua Ierusalem commiserat, addit non visitabo filias vestras cum fornicantur: & super uxores vestras, dum mœchantur.* Hinc colligitur prosperitatem impunem impiorum oriri ex Dei indignatione majori. Ideo
- August.* Augustinus epist. 5. *ubi perversa*, inquit, *mens mortalium felices res humanas putat, cum rectorum splendor attenditur, &c. Hac si Deus pollere permittat, indignatur gravius: si impunita dimittat, tunc puni infestius.*
- 2. Mac. 6.* Nonus locus est 2. Mac. 6. ubi cum dictum esset, gentem Hebræam puniri: & Deum statim ultiones adhibere, magni beneficii esse indicium, subditur, *non enim, sicut in alijs nationibus, Dominus patien-*

rer expectat : ut eas , cum iudicij dies advenerit , in plenitudine peccatorum puniat. Ideo igitur Deus subtrahendo à peccatoribus flagella, eos patienter expectat : ut in iudicij die in plenitudine peccatorum puniat : Ergo hæc Dei patientia , & dissimulatio , atque hæc multorum impunitas in peccatis , signum est apertissimum futuræ damnationis. Quod animadvertens Augustinus serm. 37. de verbis Domini magna, inquit , misericordia est nequitia impunitatem non relinquere : & ne cogatur in extremo gehenna damnare , modo flagello dignetur castigare. Vnde sequitur nullam esse in hac vita graviorem pœnam, quàm nullam pœnam. Ideo idem Augustinus loco citato *Vis*, inquit, nosse, nulla pœna quanta sit pœna ? Davidem interroga, qui ait , irritavit Dominum peccator. Quare ? quid vidisti ? Vidi peccatorem impunè luxuriantem ; & exclamavi , irritavit Dominum peccator. Vide quid sequitur. Secundùm magnitudinem ira sua non queret. Quando igitur Deus maximè irritatur , tunc minimè secundùm iram suam quærit : & ideo maxima pœna est, nulla pœna. Quia nimirum ex loco citato Mac. Deus patienter expectat : ut cum iudicij dies advenerit , in plenitudine peccatorum puniat. Hæc e veteri testamento.

Decimus locus est Matth. 10. Qui non accipit crucem suam , & sequitur me , non est me dignus. Alludit sine dubio ad crucem: quam ipse suis humeris bajulaturus erat ad Calvarium. Perinde ac si diceret, qui non bajulat suam crucem, sicut ego bajulavi meam, non est me dignus. Hæc autem bajulatio crucis non fit inter mundanas prosperitates , ac voluptates. Ideo Euthymius in hunc locum *Crucem*, inquit , vocat Christus mortem ad ea, que mundi sunt : quia mortis instrumentum erat crux. Oportet enim eum, qui Christum sequitur, mortuum esse ad mundanas voluptates. Ille igitur , qui mundanis voluptatibus non est mortuus, crucem non bajulat post Christum : & sic de illo pronunciat, non est me dignus. Si non dignus Christo, non dignus amicitia Christi. Non dignus fruitione Christi, non dignus Christo capite: & sic non est membrum Christi, atque adeo non glorificandus cum Christo. Ideo omnes electi apud Ezech. cap. 9. dicuntur signati Thau idest cruce. Quippe , ut ait Origenes hom. 8. in Ezech. illi tantum sospites reservantur : quos Thau littera , idest crucis pictura signaverat. Ideo etiam in die iudicii cum ex Matth. 24. apparebit signum filij hominis , nempe crux , sub eo congregabuntur vexillo ; sub quo solo est salus: dicente Christo, qui non accipit crucem suam , &c. non est me dignus. Certum est autem eos , qui consolationibus affluunt hujus sæculi, non bajulare crucem Christi: quæ in pœna , & mortificatione sita est. Quippe, ut ait Chrysostomus in hunc locum Matt. consuevit Dominus passiones (tribulationes) nomine crucis appellare. Vnde colligitur, non tribulatos non bajulare crucem

Impunitas in peccatis, reprobationis iudiciū, August.

Misericordia est non relinquere hic impunita peccata. August. Nulla pœna maxima est pœna.

CLXIII.

Mat. h. 10.

Euthym. Crucis mortificatione significat.

Electi cruce signantur. Ezech. 9. Origenes, Matth. 24.

Chrysost. Crucis nomine tribulationes significatur.

post Christum, non signari Thau, neque militare sub vexillo crucis, & sic non adnumerari inter electos. Ideo Paulus ad Philipp. 3. hos appellat *imicos crucis Christi: quorum finis interitus*. Quamobrem in hæc verba Chrysoſtomus: *Isti, inquit, vite & corporis amantes profecto crucis Christi sunt inimici: & quisquis deliciarum, mundanaeque prosperitatis amator est, inimicus est crucis*. Quippe, cum crux in tribulatione sit posita: qui tribulationes fugiunt, voluptates sectantur, inimici sunt crucis Christi. Quod advertens Anselmus in eum locum, ij, inquit, *sunt inimici crucis Christi, qui contra crucem semper faciunt. Cum enim Christus in omnibus electis carnem affligat, illi è contrario carnem voluptatibus subdunt*. Ideo Christus, qui non accipit crucem suam, & sequitur me (ut contra distinguatur crux Christi à cruce Diaboli, quæ non sequitur Christum) non est me dignus. Quippe, ut notat Theophylactus ad Philipp. 3. *illi, qui dediti delitiis sunt, & vite presentis otio quicquid additi, crucis sunt hostes, & infensi Christo*.

Vndecimus locus est Lucæ 6. *Va vobis divitibus, qui habetis consolationem vestram. Va vobis, qui saturati estis; quia esurietis. Va vobis, qui ridetis nunc; quia lugebitis, & flebitis*. Non poterat à Christo apertius declarari, felicitatem hujus vitæ prænunciam esse æternæ damnationis. *Va vobis, &c.* utique æternum va. Quippe, ut ait Gregorius hom. 9. in Ezech. *va in Sacra Scriptura sapius de æterno luctu, quam de presenti solet intelligi*. Exemplificat autem afferendo locum Isaïæ 3. *va impio in malum, & Iob 10. si impius fuero, va mihi est, & hunc eundem locum Lucæ 6. va vobis, qui ridetis: quoniam flebitis*, intelligens hoc de æterno luctu, & fletu: de quo Matt. 8. *ibi erit fletus, & stridor dentium*. Superius dixerat, *Beati, qui nunc fletis: quia ridebitis*. Quod certè, juxta omnes interpretes, intelligitur de beatitudine, & vita æterna. Ergo dum subdit, *va qui ridetis nunc, quia flebitis*, intelligitur de miseria, & fletu æterno. Habet autem emphasim vox illa *nunc*: dum dicitur, *qui ridetis nunc*: utique in præsentis vita. Ergo dum dicit *flebitis*, intelligit fletum in futura. E quibus apertè colligitur, in his *va* significari damnationem æternam. Primum dicit *va vobis divitibus*: neque affert hujus *va* aliam causam, nisi consolationem præsentem: *quia habetis consolationem vestram*. Quamobrem Ambrosius lib. 2. offic. c. 5. illa, inquit, *quæ videntur bona, divitias, satietatem, læticiam experiem doloris, detrimento esse ad fructum beatitudinis dominico declaratum judicio liquet, cum dicitur, va vobis divitibus, qui habetis consolationem vestram*. Subdit, *va vobis, qui saturati estis: quia esurietis*. Expendendum est non dici, quia avari estis, quia rapaces, quia iniqui: sed *quia habetis consolationem vestram*. Consolatio igitur præsens præludium est *va* futuri. Saturitas ergo præsens ex affluentia bonorum hujus

Ad Phil. 3.

Chrysoſt.
Prosperita-
tis amato-
res inimici
crucis
Christi.

Anselmus.

Theoph.

Lucæ 6.

Gregorius
Va, commi-
natio dam-
nationis
æternæ.
Isaia 3.
Iob. 10.
Lucæ 6.
Matth. 8.

Ambrosius.

vitz prænuncia est æterni jejunii: in quo semper petenti semper negabitur gutta aquæ, ex Luc. 16. Denique subjecit *va vobis, qui ridetis nunc: quia lugebitis, & flebitis.* Ergo præsentem risum excipiet æternus luctus, & fletus. Certè Zoroastrem, reprobum non vulgarem, utpote qui artis necromanticæ auctor dicitur, vix in lucem editum non ejulasse, ut infantes cæteri, sed risisse tradit Plinius histor. nar. lib. 7. c. 17. Christum verò prædestinatorum caput, ac ducem, ex his quæ evangelistæ referunt, flevisse sæpius, risisse nunquam animadvertit Chrysostomus hom. 6. in Matth. Vnde colligitur præsentis vitæ risum esse proprium reproborum, fletum proprium electorum: ex risu in hac vita sequi æternum fletum, ex fletu æternum risum. In hoc autem contrarium accidit, ac in feminibus cæteris. Quippe ex frumento frumentum nascitur, ex hordeo hordeum, & sic in reliquis. Hic autem ex fletu risus, juxta illud Psal. 125. *Qui seminant in lachrymis, in exultatione metent.* ex risu fletus: *va qui ridetis, quia flebitis.* Semen igitur risus sunt lachrymæ: semen lachrymarum risus. Quod expendens Chrysostomus homil. 66. ad pop. Antioch. *gaudium, inquit, mundi statim extinguitur: & infinitos parit mærores. Tristemur tristitia gaudij genitrice: non gaudeamus latitia tristitia parente. Lachrymas fundamus multam seminantes voluptatem: neque risu gaudeamus nobis stridorem dentium pariente. Affligamur tribulatione; ex qua remissio nascitur: non quæramus delicias, ex quibus tribulatio paritur.* Ita ex feminibus contrariis contraria nascuntur germina: ut si quis è semine rosarum spinas, è spinis rosas colligeret. Quod adnotans Plinius in Paneg. ad Traian. *habet has, inquit, vices conditio mortalium, ut adversa è secundis, ex adversis secunda nascantur. Occultat utrumque semina Deus; & plerumque bonorum, malorumque causa sub diversa specie latent.* Nimirum latet in risu fletus, in fletu risus.

Duodecimus locus est Lucæ 16. ubi affertur in medium dives epulo reprobatus, mendicus prædestinatus. Hujus autem discriminis non alia affertur ratio, quàm prosperitas unius, tribulatio alterius. Quod patet ex eo, quòd epulonis nullum aliud peccatum describitur, præterquam vita splendè, lautèque traducta, *induebatur purpura, & bysso: epulabatur quotidie splendide.* Lazari nulla alia memoratur virtus, quàm miserima, & fame vexata mendicitas. *Cupiebat saturari de micis: & nemo illi dabat.* Vtriusque in fortuna discrimen egregiè, ut solet, prosequens Chrysologus serm. 123. *induebatur, inquit, dives purpura, pauper livore, dives bysso, pauper squallore, auro dives, pauper fetore. Dives plumeo decumbebat in syrmatè, jacebat durissima pauper in terra. Dives ructabat epulas; sanie pauper anhelabat. Funderat vina dives, pauper lachrymas. Exsatiatus dives prosiciebat panes: micas pauper esuriens non habebat. Pascebat obla-*

Luca 16.

Zoroastri
risos, dum
nascitur.

Plinius.

Christus
flevit sæpe,
risit nunquam.

Chrysost.

Fletus ex
risu, risus ex
fletu meri-
tur.

Psal 125.

Semen risus
lachrymæ;
lachrymarum risus.

Chrysost.

CLXIV.

Luca 16.

Epulonis
reprobatio
è prosperitate:
Lazari
prædestinatio
ex adversitate.

Chrysolog.

Epulonis &
Lazari dis-
crimen des-
criptum
graphice.

trantes canes dives ferculis : pauper canes divitis , suis vulneribus satiabatur. Hæc est utriusque fortunæ disparitas, diviti prospera, adversa pauperi. Illi ex prosperitate reprobatio: huic ex adversitate salvatio. Patet id ex eo quod dictum est expressè epuloni recordare, *quia recepisti bona in vita tua : & Lazarus similiter mala.* Nunc autem hic *consolatur : tu verò cruciaris.* Reprobationis in divite nulla alia affertur ratio, nisi quia, *receperat bona in vita sua : & prædestinationis*

Bernardus. in Lazaro, quia *receperat mala.* Est animadversio Bernardi in declam. ad ea verba Petri, *ecce nos reliquimus, &c.* ubi ad *tremendum,* inquit, *Abrahae iudicium veniamus.* Non enim *Abrahae, sed Dei sententia est, memento fili quod recepisti bona in vita tua, Lazarus similiter mala.* *Per sententiam : quia paucis expressa totius negotii summa est.* Ille bona, iste mala recepit. *Quid modo ? nunc autem hic consolatur : tu cruciaris.* Hæc cruciatuum causa tota, quod in hoc seculo

Ex uno effectu singulari cognito per suam causam potest inferri propositio universalis. *bona recepit ? ipsa planè.* Ex hoc sic licet argumentari. Quotiescunque aliquis effectus in uno singulari cognoscitur per suam causam, possumus ab uno singulari inferre universaliter ad omne id, in quo reperitur talis causa. Ut, si cognoscam hoc album esse visibile, quia coloratum : licet ab hoc inferre, quod sit visibile quodlibet coloratum. Sed hic redditur ex ore Christi pro causa salutis tribulatio, & mendicitas : pro causa damnationis consolatio, & felicitas in hac vita. Ergo possumus hinc inferre universaliter, quod omnis qui *recepit bona in vita sua* in altera *cruciatur*: omnis, qui *recepit mala,* in altera *consolatur* : intelligendo hæc regulariter, & in eo sensu, in quo dicta sunt à Christo. Est animadversio Chrysoctomi homil. 6. ad pop. Antioch. ubi *si quid,* inquit, *grave in presenti vita injustè patimur ; per hoc peccata dissolvimus.* Idcirco magnum bonum est *luere hic peccata, non illic.* Ecce propositionem universalem. Hanc autem deducit ab hoc uno singulari per suam causam. Quippe subdit, *Et enim dives hic molestum nihil recepit : & propterea illic torquebatur.* *Et quod hoc esset in causa, quod nulla ibi consolatione frueretur, audi quid dicat Abraham, fili recepisti bona.* Itaque nunc dolorem patere: (ecce damnationem deductam à prosperitate ex vi consequentiæ)

Chrysoct.

Quod autem Lazaro bona dantur eò quod hic infinitas passus esset molestias Abraham, & hoc dicentem audi. Cum enim dixisset *diviti recepisti bona tua, intulit, & Lazarus mala : & propterea consolationem capit.* Nihil clarius dici poterat ad probandum intentum, quod tribulatio, quæ talis, prædestinationis sit signum : prosperitas, quæ talis, reprobationis. Idcirco Christus notanter, & in sensu formali dixit, *Dives sepultus est in inferno : mendicus portatus est in sinum Abrahae :* ut ostenderet illi damnationis causam fuisse divitias, huic salutis mendicitatem. Ita illi, *qui induebatur purpura, & bysso ; & epulabatur quotidie splendide, dum ex hac mundana felicitate*

Divitiarum reprobationis causa: salutis, mendicitas.

materiam captat peccandi, flammescens purpura fuit flammæ præ-
nunciis: byssus abyssi, epulum quotidianum parens æterni jejunii:
splendor in epulis æternæ mortis præludium. Contra verò Lazari
patienter tolerata mendicitas ad sinum Abrahæ, ad domicilium bea-
torum, ad summam extulit felicitatem. Quod perpendens serm. cit.
Chrysologus pauperem, inquit, *provexit ad Philosophiam paupertas,*
ad virtutem dolor, contemptus ad patientiam, necessitas ad volunta-
tem, ad vitam mors, ad premium pœna, ad calum terra, egestas ad
regnum. Divitem extulit purpura ad superbiam, byssus ad luxum,
ad inhumanitatem copia, abundantia ad impietatem, unguenta ad mœ-
rorem, ad cæcitatem splendor, sublimitas ad ruinam. Denique dives,
qui hic in Paradiso versabatur deliciarum, *sepultus est in inferno.*
Pauperem, *cujus ulcera lingeant canes, ad sinum Abrahæ por-*
tarunt Angeli. Mortuus est mendicus, mortuus est & dives, *Uique,*
ut ait Chrysostomus hom. de divite, *mortui sunt: illum Angeli,*
istum pœna suscipiunt. Ille portatur humeris Angelorum: iste ad tor-
menta portatur. Illum læto Abraham excipit sinu; istum tartarus vorat.
Observandum postremò est, de paupere dici, *factum est ut morere-*
tur, & portaretur ab Angelis: de divite verò non dici portatum
esse à dæmonibus; sed *mortuus est dives, & sepultus est in inferno.*
Nimirum divitem peccatorum gravitas ultro devolvebat ad infe-
ros. Pauper verò portabatur ab Angelis, ad illustriorem pompam,
& gloriam. Quippe, cum sufficeret ad eum portandum unus An-
gelus, advolarunt plures: quia unusquisque gestiebat sua deferre ma-
nù animam pauperis. Quod adnotans loco citato Chrysostomus, *por-*
tabatur, inquit, ab Angelis. Non suffecerat ad portandum pauperem
unus. Propterea plures veniunt, ut chorum latitia faciant. Gaudet unus-
quisque Angelorum tantum unum contingere. E quibus apertè colligi-
tur ad quantam felicitatem ducat præsentis vitæ miseria: ad quan-
tam miseriam præsentis vitæ felicitas.

Decimus tertius locus est Act. 14. *per multas tribulationes oportet*
nos intrare in regnum Dei. Alloquitur fideles: & verbum illud,
oportet, necessitatem importat. Porro *necessarium est, quod non con-*
tingit aliter se habere. 4. met. 1.25. Si igitur necesse est nos *per mul-*
tas tribulationes ad regnum Dei intrare; quicumque in hac vita est
sine multis tribulationibus, à regno Dei censetur exclusus. Quæ est
illatio Hieronymi in epist. ad Ocean. Ubi *si, inquit, per multas tri-*
bulationes quibusdam aperitur aditus ad regnum Dei: illis utique clau-
ditur, qui nolunt sustinere vel modicas. Si igitur, *oportet in regnum*
Dei introire per multas tribulationes, tanquam per portas; sicut tri-
bulati signum habent potissimum prædestinationis, quia jam diri-
guntur ad Cæli portas: ita è converso, qui sunt tribulationis ex-
pertes, signum habent reprobationis: quia non ad salutis portas, sed

Purpura
epuloni flâ-
mæ prænu-
cia.

Paupertas
Lazarû ex-
tulit ad si-
num Abra-
hæ.
Epulonem
sublimitas
detulit ad
ruinam.

Chrysof.

Lazarus
portatus ab
Angelis:
epulo cur
portatus à
dæmoni-
bus.

Lazarum
cur non
unus, sed
plures An-
geli porta-
vere.

Chrysof.

CIXV.

Act. 14.

Tribulatio-
num neces-
sitas ad sa-
lutem.

Aristot.

Hieronym.

Chrysoſt.
Tribula-
tiones via
ad ſalutē.

Matth. 7.
Proſperari
in hoc ſe-
culo ſunt
extra cæli
viam.
Chryſoſt.

Paradiſi via
ſpinæ, in-
ferni flori-
da.

Chryſoſt.

ad Hebr. 10.
Patientia
neceſſaria
ad ſalutē.
ad Rom. 5.

2. ad Tim. 3.

Auguſt.

aliò diriguntur. Quod expreſſè docens Chryſoſtomus homil. 29. in
epiſt. ad Hebræos, *non potes, inquit, dicere, quia iuſtus eſt aliquis,
qui expers tribulationis exiſtat.* Et ratio eſt, quia non ſolùm tribu-
lacio eſt porta, per quam introitur ad regnum, ut dictum eſt: ſed etiã
via, per quam itur, dicente Chriſto *arcta eſt via; quæ ducit ad vitam.*
Matth. 7. Qui igitur extra anguſtias ſunt in hoc mundo, jam poſſunt
certò colligere, ſe vivere veluti errabundus extra ſalutis viam. Eſt
obſervatio ejuſdem Chryſoſtomi ibid. ubi *neceſſe eſt, inquit, omnem
iuſtum per preſſuras, tribulationeſque tranſire. Sententia quippe Chriſti
eſt: lata, & ſpatioſa via eſt, quæ ducit ad perditionem: arcta verò, &
anguſta, quæ ducit ad vitam. Si igitur per illam venit ad vitam, &
non poteſt illuc aliter perveniri, certum eſt quod per anguſtam hæc viam
omnes illi tranſierunt, quotquot ad vitam per ducti ſunt ſempiternam. Si-
cut igitur una via ad unum terminum ducit, altera ad alterum: ne-
que poteſt per unam viam perveniri ad terminum viæ alterius: ita
non indecens per viam anguſtam tribulationum, ſed per viam latam
temporalium conſolationum, non poteſt pervenire ad Paradifum;
qui terminus eſt viæ anguſtæ. Ponamus igitur aliquem, qui ad urbem
ire ſtatuat, ubi ei corona, & imperium deſtinatur, ſi eſſent duæ viæ
affines, una anguſta, ſentibus ac ſpinis obſita, quæ eò duceret: altera
lata, violis, ac roſis florida; cujuſ terminus non alius eſſet quàm im-
manis vorago, & præcipitium: de eo, qui errabundus deſlecteret ad
viam floridam, certò pronunciaretur à peritis itinerum, non deven-
turum ad urbem ubi deſtinabatur ad coronam; ſed ruiturum ad bara-
thrum, ubi eum manet mors, & perditio. Idem planè contingit in
via ſalutis; quæ anguſta eſt, & ſpinis obſita: ſicut via perditionis lata
eſt, & proſperitatibus huius ſæculi florida. Ex via conjice terminum,
Es in via anguſta, & ſpinofa tribulationum? pervenies ad regnum.
Es in via lata, & florida temporalium conſolationum? devolveris ad
barathrum. Quod adnotans Chryſoſtomus loco citato *viam, inquit,
ſpatioſam quæris, propterea non adipiſceris vitam; quia per aliam in-
gredieris viam: ſed ad perditionem venies. Illuc enim deducens iter
elegiſti.* Quia ſcilicet tribulacio via eſt unica ad regnum Dei, juxta id,
quod dictum eſt, *per multas tribulationes oportet introire in regnum
Dei.* Conſonat hiſ Paulus ad Hebr. 10. dum dicit, *patientia vobis
neceſſaria eſt ut reportetis promiſſionem, utique gloriæ, & ſalutis.* Si
patientia ad ſalutem eſt neceſſaria, ergo tribulacio: quia *tribulacio
patientiam operatur.* ad Rom. 5. Ergo, ſi proſperitas tribulacioni op-
poſita eſt extra materiam patientiæ, erit utique ſignum non repor-
tandi promiſſiones, atque adeo reprobationis indicium. Idem de ne-
ceſſitate tribulacionis repetit Paulus 2. ad Timoth. 3. *omnes, qui vo-
lunt in Chriſto piè vivere perſecutiones patiuntur.* Illi ergo, qui non
patiuntur, nolunt in Chriſto piè vivere: eſt illatio Auguſtini in Pſal.
55. ubi*

35 ubi, si ergo, inquit, non pateris ullam tribulationem, vide ne nondum operis pie vivere in Christo.

Decimus quartus locus est ad Hebr. 12. quem diligit Dominus cor. ad H. br. 12. cixvii. ripit; flagellat autem omnem filium, quem recipit. Et paulò post. Tribulatio filiationis Dei argumentum. Quod, si extra disciplinam estis, cuius participes facti sunt omnes, ergo adulteri estis, & non filij. Unde sic arguo. Omnis filius flagellatur. Nullus, qui in prosperitatibus vitam degit, flagellatur. Ergo nullus, qui in prosperitatibus vitam degit, est filius. Major est de Fide, ex loco citato. Minor est evidens ex terminis: cū flagellari sit tribulati, quod opponitur ad prosperari. Consequentia tenet ex forma. quæ est illatio Chrysofomi hom. 29. in epist. ad Hebr. ubi *si*, inquit, Chrysof. flagellat omnem filium, quem recipit; qui non flagellatur, sine dubio Qui non est in numero filiorum, utique non est in numero prædestinatorum. quia, si non filius, ergo non hæres. Sicut Paulus è converso inferi, si filij, & hæredes, ad Rom. 8. Observandum non dici, omnis qui flagellatur, est filius: sed omnis filius flagellatur. Quia omnis prædestinatus flagellatur: non autem è converso omnis qui flagellatur, est prædestinatus: cum multi patiantur, ut ait Paulus. 1. ad Corinth. 7. tribulationem carnis: & multi tanquam scelesti flagellantur etiam in hac vita, testante Propheta Psal. 31. multa flagella peccatoris. Animadvertit hoc Chrysofomus loco citato, ubi: non dixit, inquit, omnis, qui flagellatur, filius est: sed omnis filius flagellatur. Semper enim, & ubique filium verberat, & castigat, hoc est, demonstrari non potest, quod qui filius est, non flagellatur. Dixerat quippe supra, aliqua esse flagella interna, quæ à nobis non videntur: & sic ignorari alienas tribulationes. Sequitur, ostendendo non omnem flagellatum esse filium. Sunt quidem plurimi, qui flagellantur maligni: sicut homicida, latrones, malefici. Isti non sicut filij flagellantur; sed sicut pessimi puniuntur. Iuxta hoc ostendimus cap. præcedenti, non omnem tribulationem esse prædestinationis signum, neque omnem tribulatum ex hoc capite poni in numero prædestinatorum. Ex hoc verò loco Pauli habetur, omnem prædestinatum debere poni in numero flagellatorum: arque adeo, juxta Chrysofomum, si Deus flagellat omnem filium, quem recipit; eum, qui non flagellatur, non esse in numero filiorum. Hæc autem illatio est ipsiusmet Pauli, dum subdit, quod, si extra disciplinam estis, ergo adulterini seu potiùs ex Græco, adulterini, spurij estis, & non filij. Per disciplinam pœnam significat adhibitam ad instruendum, & corrigendum: quo pacto magister discipulos, pater flagellat filios. Ideo dicitur Prov. 3. disciplinam Domini ne abiicias; quem enim diligit Dominus corripit; & quasi pater in filio complacet sibi. Disciplina igitur est divina correctio; qua Deus ut pater corrigit filios ad instructionem, & emendationem. Ideo David Psal. 118. Disciplina quid significet in Scripturis.

Bonum mihi, quia humiliasti me: ut discam iustificationes tuas. Flagellum hoc est, quo discitur. Unde infert Apostolus, *si extra disciplinam estis*, extra flagellum, extra tribulationes, extra castigationes divinas, *ergo adulterini estis, & non filij*, id est estis tanquam ex adulterio nati, & non filij. Quod dupliciter explicari potest.

Primò ut significet eos esse quidem filios, sed spurios, & illegitimos: ita ut, quando dicit, *non filij*, subintelligatur, legitimi. Et in hoc sensu habetur intentum, quod sicut filij spurij negliguntur à patre, qui non est de eorum emendatione sollicitus, quia iis successionem hæreditatis non servat: ita, *si extra disciplinam estis*, signum est vos non filios legitimos esse, sed spurios, & à paterna hæreditate exultatos. Est animadversio Chrysoctomi, qui sequutus hunc sensum, *attende*, inquit, *quod non potest esse filius, qui non castigatur. Sicut enim in domibus patrum familias spurios filios negligunt patres, etiamsi nihil doceantur, etiamsi gloriosi non fiant: ita pro filijs proprijs (legitimis) valde curant, ne eos malum opprimat negligentia.* Si igitur non castigari spuriorum est, infertur eos, quibus habena laxatur vivendi prohibito, *extra disciplinam*, extra flagellum Dei, tractari ut filios adulterinos, & spurios: quibus hæreditas denegatur.

Psal. 17.
Ioan. 8.

In prosperitate dolendam, in tribulatione gaudendum.

Chrysoct.
Christus in Thabor, & in Calvario diversimodè se exhibuit.
Matth. 17.

Matth. 17.
Luca 23.

Cur in Thabor declaratur voce Patris ut filius, in Calvario non item.
Matth. 17.

Alter sensus est, quod filij adulterini, & spurij appellentur ij, qui non sunt verè filij respectu Dei, sed alterius: In quo sensu dicitur Psal. 17. *filij alieni mentiti sunt mihi.* & Ioan. 8. *vos ex patre diabolo estis:* & hic sensus magis consonat litteræ ubi dicitur *ergo estis adulterini*, non filij; & sic excludantur non solùm à numero legitimorum, sed etiam absolute à numero filiorum. Et hic sensus apertius probat intentum, quod ij *qui extra disciplinam sunt* divini flagelli, sicut dicuntur *non filij* exclusi à filiatione Dei, ita etiam ab hæreditate excludantur, quæ non datur nisi filiis. Tristandum est igitur, cum minimè castigamur; quia hoc signum est non adnumerari nos inter filios. Gaudendum, cum flagellamur: quia tunc nos Deus declarat filios. Siquidem, ut ait Chrysoctomus loco citato, *castigatio filiis proprijs adhibetur: proinde nobiscum sicut cum filijs agit Deus.*

Confirmatur hoc ex ijs, quæ de Christo filio Dei non adoptivo, sed naturali in Evangelijs legimus. Is nempe in duplici monte se cõspiciendum exhibuit, in monte Thabor, & in Calvario, modo longè diverso. Ibi inter Moysen, & Eliam; qui ejus encomia celebrabant: hîc inter latrones, qui eum blasphemabant. Ibi in veste instar nivis candida: hîc sanguine purpurata. Ibi *resplenduit facies eius sicut, sol*, ejus diei congeminato sole: hîc *tenebræ factæ sunt super universam terram: & obscuratus est sol.* Ibi in gloria, hîc in ignominia, ibi inter delicias, hîc inter supplicia: ibi totus consolatio, hîc totus tribulatio. Tamen in monte Thabor, ut agnosceretur à discipulis tanquã Dei filius, *nubes lucida obumbravit eos, & vox de nube dicens, hic est*

filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui. Matt. 17. In Calvario
 verò nullo nubis lucidæ, nullo paternæ vocis testimonio, non à la-
 rrone solùm, qui eum regem agnovit: sed à Centurione quoque, &
 iis, qui cum eo erant, proclamatur filius Dei *Matth. 27. verè filius Dei*
erat iste. Scilicet in monte Thabor, dum brevissimo tempore, &
 raptim gloriosus apparuit, speciem exhibere voluit humanæ felici-
 tatis. Quia ibi, ut ait S. Leo homil. de Transfig. *regiam claritatem*
tribus viris voluit esse conspicuam. Ideo *resplenduit facies ejus sicut sol:*
vestimenta autem ejus facta sunt alba sicut nix: quia non poterat meliùs
 humana prosperitas adumbrari, quàm conjunctione solis, & nivis,
 quæ ad solis radios illico eliquata evanescit. Cum igitur Christus
 tunc typum præberet felicitatis humanæ, oportuit ut sonaret vox
 Patris de cælo dicens, *hic est filius meus dilectus:* ne ambigi posset in
 illa felicitate de ejus filiatione. Quia, ut dictum est ex Chrylostomo,
qui non est in numero flagellatorum, non est in numero filiorum. Contra
 verò in Calvario, cum apparuisset in cruce, toto corpore flagellatus,
 agnitus ut flagellatus, illico agnitus est ut filius, Centurione excla-
 mante; *verè filius Dei erat iste.* Quippe, qui est in numero flagellato-
 rum, est in numero filiorum. Quod innuens Hieronymus in hunc lo-
 cum, *considerandum,* inquit, *quod centurio verè filium Dei confiteatur*
in ipso scandalo passionis. Quia scilicet Christum ipsamet passio Dei
 filium declarabat: ut enim notat Glossa in Prov. 3. *in flagello certum*
pignus paterna dilectionis tenetur. Quod si in monte Thabor de eo di-
 ctum fuit, *hic est filius meus dilectus,* additurque, *in quo mihi bene*
complacui. Inter supplicia Calvarii, hæ fuissent voces supervacaneæ:
 Quippe, ut dicitur Prov. 3. *quem diligit Dominus, corripit: & tan-*
quam pater in filio complacet sibi, sive, ut legunt Septuag. *flagellat fi-*
lium. Ita ut idem pianè significet, aliquem flagellari: & Deum *com-*
placere sibi in eo tanquam in filio. Ergo è converso à Deo non flagel-
 lari in hac vita, non est signum paternæ benevolentia: sed potiùs
 abalienationis, Deo non sibi *in eo complacente tanquam in filio.* Vnde
 sequitur exclusio ab hæreditate, & damnatio. Ideo Bernardus serm.
 10. in Psal. Qui habitat *ne ipsi,* inquit, *quidem carni expedit sic ama-*
ri; ut videlicet. oni caves à flagello paterna correctionis, thesaurizes
iram eterna damnationis. Ideo dicitur Psalm. 55. *pro nihilo saluos fa-*
cias illos: in ira populos confringes, sive, ut legit Augustinus, *deduces.*
 Tunc nimirum saluos facit, cum in ira paternæ correctionis ad sa-
 lutem deducit. Quæ est expositio Augustini in eum Psalm. ubi *irascè-*
ris, inquit, *& deducis: terres, & vocas: sanis, & salvas. A te ira*
videtur, sed paterna. Irascitur pater filio, iratus eum cadit: aurem vel-
lit: manu trahit: ad scholam ducit.

Cum eo igitur, quem Deus non flagellat, non agit tanquam cum
 filio, aut saltem non tanquam cum filio, in quo sibi tanquam in hæ-

Mat. h. 27.
 Gloria
 Christi in
 Thabor, fi-
 gura huma-
 næ felicitatis.

S. Leo
 Prosperitas
 humana,
 nix ad solè.

Centurio fi-
 lium Dei ex
 ærumnis
 agnovit.
 Hieronym.

Glossa
 Tribulatio
 pignus di-
 lectionis.

Prov. 3.

Tribulari,
 & Deo placere idem
 est in Scri-
 pturis.
 Bernardus.

Psal. 55.

August.
 Tribulatio
 ira Dei pa-
 terna.

rede complaceat. Sicut si pater habens duos filios unius curæ invigilaret; uni pædagogum assignaret; unius correctioni insisteret; altero planè neglecto: argumento id esset illum designari hæredem: alterum neque hæredem substitui, neque ullias disciplinæ capacem haberi. Eodem planè modo Deus se gerit cum prædestinato, & reprobo: cujus utriusque, saltem titulo creationis, est pater, uni pædagogum assignat, qui eum corrigit, & flagellet: alterum sine pædago ipse arbitrio ut indisciplinatum relinquit; Quippe, ut ait

Chrysof.
Tribulatio
pædago-
gus.
Augustin.

Chrysofostomus homil. 62. ad pop. Antioch. pædagogus noster tribulatio est. Pædagogus autem à patre datur filiis, dum sunt pueri. Idcirco de se Paulus 2. ad Corinth. 12. datus est mihi Angelus Sabana, qui me colaphizet. Quod expendens Augustinus in Psal. 130 ne, inquit; extolleretur, ut juvenis, colaphizatur ut puer. Vberius id explicat idem

CLXVIII.

Augustinus in Psalm. 93. ubi duos, inquit, filios habet homo, alterum castigat, alterum dimittit. Facit unus malè, & non corripitur à patre: alter, mox ut se moverit, flagellatur. Vnde ille dimittitur, & iste caditur; nisi quia huic caso hæreditas servatur: ille autem dimissus exhæredatur?

Seneca.

Idem planè habetur apud Senecam lib. de providentia ubi Deus, inquit, bonos, ut severus pater durius educat: vultque eos doloribus, ac damnis robur colligere. Ex quo infertur, sub flagellis gaudendum,

Gaudendū
sub flagel-
lis: in pro-
speritatibus
dolendum.

tanquam sub signo paternæ benevolentix, & futuræ hæreditatis: dolendum in prosperitatibus, tanquam in signo paternæ iræ, & futuræ exhæredationis. Ideo Augustinus in Psal. 53. expendens hunc locum, flagellat omnem filium, &c. gaude, inquit, sub flagellis: quia tibi servatur hæreditas. Ad tempus emendat: non in æternum damnat.

August.

Illis autem (reprobis) ad tempus parcit: eos in æternum damnabit. Nempe ut exclusos à numero hæredum, & exclusos à numero filiorum: siquidem flagellat omnem filium. Sicut igitur ex Glossa in Prov. 3. tanto minus de flagello, quo castigamur, murmurare debemus; quanto certius in eo pignus paternæ dilectionis tenemus: ita ij, qui in prosperitatibus versantur, tantò magis tristari debent, quanto certius habent pignus indignationis, & iræ Dei, tanquam exclusi à numero filiorum.

Glossa.

Exclusi à
numero tri-
bulatorum,
excluduntur
à numero
Christiano-
rum.

August.
Tribulatio-
nis expertes
adnumerā-
di inter
belluas.
August.

Addo etiam eos excludi à numero Christianorum. Hæc autem non est mea exaggeratio, sed doctrina Augustini lib. de Past. ubi si exceptus, inquit, es à passione flagellorum, exceptus es à numero fidelium, & Psalm. 55. si putas te non habere tribulationes nondum cœpisti esse Christianus. Quia scilicet hi in opere Christiani non sunt, qui Christi passionis non sunt consortes. Adderem excludi à numero hominum. Ideo dicitur Psalm. 72. & cum hominibus non flagellabuntur. Et sic, qui dimittuntur à Deo sine flagello ut indisciplinati, inter belluas numerantur. Ideo Augustinus in Psalm. 72. post ea verba cum hominibus non flagellabuntur, attende, inquit, indisciplinatos: attende

aurum devorum *vistima*, *permissum errare liberè*, & *vastare qua potest, usque ad diem occisionis*. Ideo dicitur loco citato ad Hebr. iis qui minimè flagellantur, *extra disciplinam estis*. Homo quippe solus disciplinæ capax, animal disciplinabile: bellum: *qui, si inique aliquid gesserit, arguam eum in plagis filiorum*. Qui igitur non ita arguuntur à Deo, non sunt adnumerandi inter filios hominum; & multò minùs inter filios Dei. Si igitur neque inter Dei filios numerantur, neque ex Augustino inter verè Christianos, neque inter homines, multò minùs inter prædestinatos. Quod si non numerari debent inter hos, utiq; numerantur inter reprobos: cum inter utrosque non detur medium. Igitur ex loco citato Deus *flagellat omnem filium, & hæredem*: certè non flagellati numerantur inter non filios, & exhæredes. Hæc è Scripturis. Testimonia Patrum partim interferimus Scripturis: partim rationibus interferemus.

Probatur igitur secundò ratione. Prima ratio. Omnis prædestinatus conformari debet Christo. Nullus in hac vita prosperatus, regulariter loquendo, conformatur Christo, ergo nullus in hac vita prosperatus, regulariter loquendo, est prædestinatus. Consequentia tenet ex forma. Major patet ex Paulo ad Rom. 8. *quos prædestinavit conformes fieri imaginis filij sui. Quos autem prædestinavit, hos & vocavit, &c.* Minor probatur, quia nullus in hac vita prosperatus, est in adversitate, & cruce: cum adversitas, & prosperitas opponantur. Christi autem, ut notat Bernardus lib. de pass. c. 35. *cruce non fuit unius diei, sed tota illius vita cruce fuit, & martyrium*, ut ostensum est cap. præced.

Confirmatur primò, quia Christus auspicatus est vitam à vagitu, & lachrymis. Quippe de eo canit Ecclesia, *vagit infans inter arcta conditus præsepia*. Clausit vitam in lachrymis, ut ait Paulus ad Hebr. 5. *cum clamore valido, & lachrymis*. Quando scilicet *clamans voce magna emisit spiritum*. Matth. 27. totam denique vitam traduxit in lachrymis: quod ipse testatus est per Prophetam *Deus vitam meam annunciavi tibi: posuisti lachrymas meas in conspectu tuo*. Psalm. 55. Denique post mortem ex aperto latere *exiit sanguis, & aqua*. Ioan. 19. Nimirum materia lachrymarum è lacu, qui circum præcordia stagnat, egrediens, fletus fuit cordis postremus. Indicans hoc Cyprianus serm. de passione, *de latere, inquit, tuo fons egreditur: & infra: ex hoc fonte lachrymarum perennes effluunt rivi*. Scilicet illa sanguinis, & aquæ post mortem, voluit Christus ostendere, se ne guttam quidem aut cruoris, aut lachrymæ retinuisse, quam non omnium salute prodigeret. Si igitur tota Christi vita, & mors fuit

1. Reg. 7.
Tribulatio
virga vitorum.

CLXIX.
Prosperitas
reprobationis
signum,
quia difformat à Christo.
Ad Rom. 8.
Christi tota
vita cruce, &
martyrium.
Bernard.

Christi tota
vita fletus,
& lachryma.
Ad Hebr. 5.
Matth. 27.
Psalm. 55.
Ioan. 19.

Cyprianus.
Aqua egrediens è Christi latere
fletus cordis postremus.

in lachrymis, sequitur aperte difformes esse Christo, qui vitam degunt in tripudiis, & risu. Si difformes, ergo non ex numero prædestinatorum: quos Deus vult fieri conformes imaginis filij sui.

Confirmatur secundò clariùs è perpetuis doloribus, tum externis, tum internis Christi: qui de se dixit Psal. 87. *pauper sum ego, & in laboribus à juventute mea. In laboribus quidem à juventute*: sed in doloribus à primo instanti Incarnationis, in ipsomet utero matris. In quo illud valde admirabile est, quod Christus à primo instanti, habens usum rationis perfectum supra omnes sepes, clausum se vidit in puellæ aluo: quo nullus est excogitabilis carcer angustior: ita ut neque versare se posset in latera; & se movere vix posset. Quod indicatur Hieremiæ 31. *novum fecit Dominus super terram; femina circumdabit virum*: puta infantem prudentiæ virilis. Hac pœna excogitari non potest gravior, si vir aut senex mente pollens, iterum intra mulieris aluum conclusus cogeretur per novem menses in eo ergastulo degere, corpore, superfluis undique visceribus, coarctato. Quæ ratio fortasse fuit ut Christus qui, ut notat D. Thomas 3. par. 9. 46. art. 5. in corp. tanquam Rex, & exemplar martyrum *omne genus passus est passionis humana*, calumnias, prodiones, irrisiones, contumelias, spoliationem bonorum, vincula, sputa, alapas, flagella, spinas, clavos, crucem, lanceam: à carcere tamen, quem plerique passi sunt martyrum, & ab igne, quem passi sunt aliqui, fuisse videatur immunis. Quia scilicet ignis effectum passus est in anima per ardorem amoris: cum, ut ait serm. de S. Laurentio S. Leo, *segnior sit ignis, qui foris urit, quàm qui intus accendit*. Carcerem vero passus est in utero matris: dum mente pollens per novem menses arctissimis se vidit visceribus, immo etiam in proprio corpusculo, angustatum. Quippe, ut notat Arist. lib. 7. de hist. anim. c. 7. *quadragesimo post conceptionem die fetus apparet magnitudine formicæ majuscula*. Hac de Christi pœna ante egressum ex utero: ex quo ubi prodiit, exegit infantiam in lachrymis, pueritiam exul à patria in ærumnis, adolescentiam in humanitate, exercens homo Davidicæ, hoc est, regiæ stirpis, artem fabrilem; juventutem in persecutionibus, & laboribus: & mortem denique subiens violentam plenam opprobriis, & doloribus. Ideo jure dictum est à Bernardo, *tota Christi vita crux fuit, & martyrium*. Quod si prosperitas consistit in tribus, in divitiis, in deliciis, in honoribus, Christus traduxit vitam in egestate, invidens *vulpibus foveas, & volucris nidos; non habens ubi reclinaret caput suum* Luca 9. Traduxit vitam in doloribus, appellatus ab Isaia cap. 53. *vir dolorum*. Traduxit vitam in summa humilitate, *saturatus opprobriis*, ex Threnorum 3. *despectus, & novissimus virorum*, ex Isaia 53. Videant igitur, qui in hoc seculo inter divitias, delicias, & honores prosperantur, an vita ab illis traducta sit vitæ, &

Psalm. 87.
Christi dolores primo instanti.

Hierem. 31.

D. Thomas.

Christus passus est omne genus passionis humana.

Cur Christus à carcere, & igne immunis.

S. Leo.

Fœtus in utero formicæ magnitudine.

Aristot.

Bernard.

Christi vita in egestate, in dolore, in ignominia.

Luca 9.

Isa. 53.

Thren. 3.

Isaia 53.

cruci Christi conformis, an difformis: ut videant an signum prædeterminationis habeant, an reprobationis.

Confirmatur tertio; quia omnis prædestinatus per ea media debet perducere ad gloriam, per quæ ad eandem perductus est Christus. Sed Christus perductus est ad gloriam per passiones, & tribulationes. Ergo omnis prædestinatus debet tendere ad gloriam per passiones, & tribulationes. Ergo nullus per delicias, & prosperitates potest tendere ad gloriam. Major patet; quia omnis prædestinatus debet tendere ad gloriam sequendo Christum. Et ideo dicitur Matth. 10. *Qui non accipit crucem suam, & sequitur me, non est me dignus.* Minor patet è Ps. 109. *De torrente in via bibet: propterea, exaltabit caput.* Torrentem appellat passiones hujus vitæ: quæ sicut torrens citò crescunt, citò deficient. Quippe, ut notat in hunc Psal. Augustinus, *torrens pluvialibus aquis colligitur: redundat, perstrepat, currit, currendo decurrit: & cursum finit.* Cum contra futuræ vitæ felicitas comparatur fluvio, qui jugiter fluens nunquam deficit. Ideo dicitur Ps. 45. *fluminis impetus lacificat civitatem Dei.* Igitur propterea exaltavit caput, usque ad exaltationem gloriæ: quia *in via* idest in vita *bibit de torrente* passionum. Est expositio Augustini in hunc Psalm. ubi quia, inquit, *de torrente in via bibit, propterea exaltabit caput.* Idest, quia humiliatus, & factus est subditus usque ad mortem, mortem autem crucis; propterea Deus illum exaltavit, &c. Unde inferitur quod, qui de hoc torrente non bibunt in via, non exaltabunt caput in patria. Quod idem inferens Hugo Cardin. in hunc Psalm. unde, inquit, *illi, qui nolunt hic bibere de torrente tribulationis, eorum capita non exaltabuntur, sed conquassabuntur.* Quod est dicere non erunt electi, sed reprobi. Hoc autem multò potiori ratione: quia nobis non contingit *bibere de torrente*, sed solum, ut habetur Apocalyp. 16. *de calice iræ Dei*, immo de calice tantum stillam juxta illud. 2. Paralip. 34. *furor Domini stillavit super nos.* Quia scilicet tribulationes, & passiones cujuscunque electi etiam martyris comparatæ cum passionibus Christi vix sunt calix, & stilla collata cum torrente. Quod si tot, & tam gravia oportuit Christum pati, & ita intrare in gloriam suam. Luca 24. *puta in gloriam, quæ illi debebatur titulo hypostatica unionis, quomodo, ut infert Hugo ibidem, qui nihil volunt pati, intrabunt in alienam?*

Denique ad societatem resurrectionis gloriosam cum Christo requiritur societas passionum Christi. Ideo Paulus ad Philip. 3. *ad cognoscendum, inquit, illum, & virtutem resurrectionis eius, & societatem passionis illius; sive ex Græco afflictionum eius, configuratus morti eius.* Qui igitur non configurantur morti, non configurantur resurrectioni. Quod si de Christo dictum est, *positus est in signum, cui contradicetur.* Luca 2. de electis dicit Paulus 1. ad Thessal. 3. *nemo*

Matth. 10.

Psal. 109.

Torrencis

nomine tri-

bulationes

huius vitæ,

quæ citò

deficiunt.

August.

Felicitas

futura flu-

vio compa-

ratur fluen-

ti perenni-

ter.

Psal. 45.

August.

CLXX.

Hug. Card.

Apoc. 16.

Christus

bibit de

torrente, nos

de calice,

2. Paral. 34.

Tribula-

tionis cu-

juscunque

electi res-

pectu pas-

sonum Chri-

sti, stilla sūt

collata cū

torrente.

Luca 24.

ad Ph. 3.

Luca 2.

1. Thess. 3.

Electi desti-
nantur ut
signum ad
tribulatio-
num sagit-
tas.
Thren. 3.
Hieronym.

2. Cor. 1.
Aristot.

Electorum
peccata pu-
niri solent
in hac vita.

moveatur in tribulationibus istis, ipsi enim sciitis, quod in hoc positi sumus, nempe ut signum ad tribulationum sagittas; juxta illud Thren. 3. posuit me tanquam signum ad sagittam. Quæ est expositio Hieronymi in eum locum ubi qui, inquit, in hac vita assidue mala tolerat, velut in signo positus idus suscipit ferientium. Unde & prædicator egregius, dum persecutionum mala tolerat; ipsi, inquit, sciitis quod in hoc positi sumus. Ac si eis aperte dicat, quid vulnera nostra miramini? qui si æterna gaudia querimus, huc ad hoc venimus, ut feriamur, scilicet configurati Christo, qui positus est in signum, cui contradicetur, scopus omnium sagittarum, & persecutionum hujus sæculi. Sicut autem datur ut signum certissimum prædestinationis societas passionum Christi ex Paulo ad 2. Cor. 1. scientes quod sicut socij passionum estis, sic eritis & consolationis: cum contrariorum eadem sit disciplina. 1. Top. cap. 8. utique se junctio à passionibus Christi erit signum certissimum reprobationis: & sic dici potest iis, qui sunt tribulationis expertes, scientes, signo pene infallibili, & scientifico, quod sicut socij passionum non estis, sic nec eritis & consolationis. Hæc quoad primam rationem desumptam ex difformitate ad Christum.

Secunda ratio. Nullum peccatum remanere potest impunitum: cum proprietas culpæ sit debitum pœnæ. Ergo omne peccatum debet puniri. Vel igitur in hac vita, vel in futura. Sed peccata eorum, qui prosperantur in hac vita, non puniuntur in hac vita. Quia punitio fit per pœnas, quæ adversantur naturæ; non per prosperitates, quæ obsecundant. Ergo peccata eorum, qui prosperantur in hac vita, remanent punienda in altera. Quod autem hæc punitio non debet esse temporalis in purgatorio, sed æterna in inferno, conjectare licet ex eo quod peccatorum, quæ patrant electi, pœnas inchoare solet Deus in hac vita. Tum, ut iis pœna sit simul, & satisfactoria, & meritoria: cum pœna purgatorij sit tantum satisfactoria. Tum etiam quia, si ij, qui sunt ex electis pœnè innocentes, adhuc in hac vita à Deo affliguntur, ut probentur: multò magis ij, qui sunt ex electis peccatores, in hac vita affliguntur ut purgentur. Et si aurum lucens adhuc in fornace ardet, ut magis luceat: aurum terræ sordibus admixtum in fornace ardebit, ut simpliciter luceat. Ideo dicitur ex persona justi Thren. 3. *tantum in me vertit, & convertit manum suam tota die: quasi artifex, qui opus suum poliat, & perficiat: Ideo Paschasius in hunc locum id applicans electis omnibus: vertit, inquit, Deus manum suam tota die super membra eius; ut ea excruciet, emendet, & corrigat in presentiarum, dum vivimus: & convertit parcendo, & auxiliando in futuro.*

Thren. 3.
Paschas.

Tribulatio-
nibus Deus
polit opera
sua tanquã
artifex.

Confirmatur primò. Quia sicut Deus, ne reproborum bona opera immunerata remaneant, largiri iis solet prosperitates hujus vitæ, ne remaneant,

remaneant, punire eos solet adversitatibus hujus vitæ, ne puniat in futura. Audiamus hoc à Gregorio lib. 16. moral. cap. 10. *nostrum est, inquit, hæc flagella percipere, quibus salvator de aternitate gaudet. Et infra. Eant ergo nunc reprobi, & voluptatum suarum desideria multa in iniquitate consumment: atque cò temporalia flagella non sentiant, quò aterna eos supplicia spectant.* Hinc fit, ut plerumque electi prosperitates metuant, timendo ne præmia bonorum operum recipiant in vita, non recepturi in futura. Quod extremis hisce temporibus in Cardinali Bellarmino vidimus: qui evectus ad purpuram, plorasse dicitur timens, ne Deus ea dignitate præmiare veller, ejus pro Ecclesia susceptos labores, in hac vita, non remuneraturus in futura. Idem sentiens evectus ad summum Pontificatus apicem magnus Gregorius proæm. in Psal. 50. *admonemur, inquit, prospera mundi metuere: & contra omnem seculi felicitatem acrius vigilare; quasi excubias agendo contra hostem.*

Prosperitates metuedæ.

Gregor.

Confirmatur secundò, quia pertinet ad justitiam divinam, ut res humanæ æqua lance librentur: atque adeo, ut qui tribulatur in hac vita, prosperetur in altera: & qui prosperatur in hac vita, tribuletur in altera. Statuta est à Deo hæc alterna mutatio, ut diei prosperitatis in præsentia vita succedat nox adversitatis in altera: & è converso nocti adversitatis succedat dies prosperitatis. Ideo dicebat Iob. c. 17. *rursus post tenebras spero lucem.* Decretum est à Deo risui fletus succedat, fletui risus: gaudio luctus, luctui gaudium. Quamobrem Gregorius loco cit. *admonemur, inquit, prospera mundi metuere. Namque præsentia gaudia sequuntur perpetua lamenta. Sicut enim per fletum ad gaudia ducimur: ita per gaudia pervenitur ad fletum.* Ergo gaudium præsens signum est fletus futuri; & fletus præsens futuri gaudij. Sicut si numismatis una facies insculptos haberet flores, adversa spinas, ex una facie conjecturare liceret alteram: ut si facies oculis obversaretur amœna floribus, in conversione numismatis facies succederet horrescens spinis, & è converso. Idecirco epuloni dicitur. Lucæ 16. *recepisti bona in vita tua, Lazarus similiter mala, nunc hic consolatur: tu verò cruciaris:* conversa scilicet numismatis facie, è spinea in floream, è florea in spineam. Quod expendens Hilarius in Psal. 122. *fit, inquit, alterna conversio: & demutatur risus in mœrorem, & mœror in gaudium.* Unde sequitur ab iis, qui prosperitatibus inhiantes adversa fugiunt in hac vita, tribulationes non evadi, sed motari. Quod advertens Bernardus in declam. ad verba Petri, *Ecce nos reliquimus omnia, &c. Quid tantopere, inquit, presentem fugitis iram, flagellum timetis, virgam declinatis? An negatis quod non effugitis poenitentiam sed mutatis? extrema plena dementiæ commutatio, humanum declinat laborem, & parvum diabolo stridorem eligere sempiternum.* Idecirco electi exclamare

Statuta est à Deo alterna mutatio prosperitatum in poenas, & è contra.

Iob. 17.

Gregor.

CLXXI. Prosperitas est una facies numismatis, altera tribulatio.

Luca 16.

Hilar.

Bernard.

Peccatores non effugiunt Dei flagellum, sed mutât.

Bernard. saepe solent cum Bernardo ibid. *hic ure, hic crucia, ut in aeternum parcas: nunc urere est parcere: nunc parcere est urere.*

E Paradiso in Paradisum transferri; prae-rogativa est status innocentiae. *Genes. 3.* Ratio hujus est; quia erat solius status innocentiae prae-rogativa, ut homo à Paradiso terrestri transferretur ad caelestem. Et sic Paradiso succederet Paradisus. Postquam verò ex *Genes. 3. emisit Dominus Deus eum (hominem) à paradiso voluptatis*, denegavit illi Paradisum in praesenti vita, reservans ei eundem in futura: neque patitur hominem jam depulsum à Paradiso alium hic sibi condere Paradisum. Quae est animadversio Bernardi loco citato ubi, cum dixisset totam causam damnationis in epulone fuisse delicias hujus vitae, *neque enim, inquit, ad hoc nos de Paradiso voluptatis animadversio divina eiecisse videtur, ut alterum sibi hic Paradisum adinventio humana pararet.* Unde infertur eos, qui sibi in prosperitatibus hujus seculi construunt Paradisum in hac vita, signum habere certissimum, se non fruituros Paradiso in futura.

Bernard. Homo eiectus à Paradiso non potest hoc sibi suum construere Paradisum. *Genes. 13. Rupertus.* De regione Sodomae habetur *Genes. 13. universa irrigabatur sicut Paradisus Domini.* Et Rupertus Abbas lib. 6. in *Gen.* appellat *arva Paradisae.* Ideo super eam *pluit Dominus sulphur, & ignem de caelo.* *Genes. 13.* quia Paradisus deliciarum in hac vita magnus est ignis, & sulphuris infernalis. Non vocat mysterio id, quod dicitur *sulphur, & ignem pluisse de caelo.* Poterat quippe ructari sulphur, & ignis ex infernis terrae partibus: ut accidit in eruptionibus igneis Vesuvij, & Aethnae, quae inferni ora dicuntur ab Abulensi. In illa verò dicta à Ruperro *arva Paradisae* non erupit ex partibus terrae infernis; sed *pluit sulphur, & ignis de caelo: & iis, qui sibi terram per delicias verterat in Paradisum, ipsummet caelum per supplicia vertitur in infernum.* Neque enim, ut dictum est à Bernardo, *homo eiectus est de Paradiso, ut alium sibi hic Paradisum adinventio humana pararet.* Unde est celebre illud Augustini effatum in epist. *difficile est, immo impossibile ut quis à delicijs ad delicias transeat: ut in terra, & in caelo appareat gloriosus.* Haec pro secunda ratione ducta à punitione peccatorum inchoanda in hac vita.

Vesuvius, & Aethna fauces inferni. *Abulensis. Rupertus.* Cur in Sodomitas pluerit ignis è caelo. *August.* Tertia ratio. Omne id, quod est medium ad vitia, est medium ad reprobationem. Sed prosperitas temporalis est medium ad vitia. Ergo est medium ad reprobationem. Ergo est ejusdem etiam signum: cum omne medium sit signum, & causa sui finis. Major patet, quia ad finem reprobationis devenitur per vitia. Minor probatur: quia, sicut *tribulatio est mater omnium virtutum*, ut ait Chrysostomus homil. 1. in *Psal. 50.* ita prosperitas, tribulationi opposita, est mater omnium vitiorum. Quamobrem *Psal. 72.* cum enumerasset Propheta prosperitates impiorum, *in labore hominum non sunt, cum hominibus non flagellabuntur*, statim subdit, *ideo tenuit eos superbia: operi sunt iniquitate, & impietate sua.* Notanda est illa causalis, cum ho-

Chrysof. *Psal. 72.* Tribulatio mater virtutum, prosperitas vitiorum.

minibus non flagellantur; ideo operi sunt iniquitate. Perinde ac si diceret; quia prosperantur, ideo pleni sunt vitiis, ut sint iis veluti cooperii: ita ut nihil in eis humani appareat, sed toti sint vitia.

Ratio à priori est; quia prosperitas consistit in tribus, in deliciis, in divitiis, in honoribus. Vitia etiam reducuntur ad tria: quæ sunt *concupiscentia carnis, concupiscentia oculorum, & superbia vita.* 1. Ioan. 1. Ioan. 2. 2. Per delicias, nutritur *concupiscentia carnis*: per divitias, *concupiscentia oculorum*: per honores, *superbia vita.* Sequitur. *Prodiit quasi ex adipe iniquitas eorum*; id est, ut explicat Hugo Card. *prodiit ex abundantia*, utique rerum temporalium. *Transferunt in affectum cordis*: quia videndo se prosperari in peccatis, jam benè afficiuntur erga peccata. *Cogitaverunt, & loquuti sunt nequitiam.* Quippe iis, qui reperiuntur in statu humili, & afflicto, si quando cogitant nequitiam, non audent loqui. Hi autem, qui prosperantur, *cogitaverunt, & loquuti sunt nequitiam* jactantes etiam opera mala: & juxta Isaiam cap. 3. *peccatum suum sicut Sodoma predicantes.* Hi sunt effectus prosperitatum: ad quos consequitur damnatio. Ideo subdit infra, *propter dolos posuisti eis: dejecisti eos, dum allevarentur. Quomodo facti sunt in desolationem?* &c. Similitudinem sumere videtur ab iis, qui dolosè foveam obtegunt: ut in eam incauti decidant. Quod indicatur etiam Psalm. 91. *donec fodiatnr peccatori fovea*, in quæ verba Augustinus *felicitas, inquit, peccatorum, fovea ipsorum est.* Prosperitates igitur Deus *propter dolos posuit eis*, id est reprobis: fodiendo scilicet iis in humana felicitate foveam, prosperitatibus quasi tapetibus pictis contextam, & respersam floribus. Fodit autem Deus reprobis in prosperitate foveam, præbendo illis ex ea occasiones, & materiam peccandi: non tamen ex hoc intento, ut peccent, & quia fovea hæc non advertitur; sed sub prosperitatibus, quasi sub integumento pulcherrimo delitescit, ideo dicitur, *propter dolos posuisti eis.* Vbi citatur in hoc Chrysologus l. 1. de nugis curialium, *noverca, inquit, virtutis prosperitas bajulis suis sic applaudit, ut noceat, & infelici successu sic fortunatis obsequitur, ut in fine perniciem operetur.*

Sequitur, *dejecisti eos, dum allevarentur.* In quo videtur alludere ad rotam: quam fortunæ tribuunt. In cujus assiduo roratu, qui in suprema parte confident, statim ad infimam dejiciuntur: revolutis infimis ad supremam. Quamobrem Boëtius de consol. lib. 2. prosa 1. *Rotam, inquit, volubili orbe versamus, infima summis, summa infimis mutant.* Et hoc est, quod dicit Propheta, *dejecisti eos, dum allevarentur.* Ideo ruinæ spiritualis signum esse solet fortunæ sublimitas; ex occasionibus, quas tribuit dilabendi in peccata: & sic ruendi è summo rotæ apice ad tartara. Ideo Christus, qui crucem ultro appetiit, regiam honorem recusavit. Quippe, *cum cognovisset, quia*

Ioan. 6. venturi essent ut facerent eum regem, fugit in montem: Ioan. 6. ut doceret suos electos mundi honores non ambire, sed fugere tanquam fomenta vitiorum. Quod advertens Gregorius 2. p. Pastor. c. 3. *Christus*, inquit, exemplum se sequentibus præbens Rex fieri noluit: ad crucem verò patibulum sponte pervenit: ut membra ejus dicerent favores mundi fugere, terrores non timere: pro veritate adversa diligere, prospera formidando declinare, quia & ista sæpe per tumorem cor inquinant: illa per dolorem purgant. In istis homo obliviscitur: in illis verò ad sui memoriam revocatur. In istis sæpe ante æta bona depereunt: in illis autem longi quoque temporis admissa reguntur.

Confirmatur primò, quia prosperitas abstrahit animum à rebus supernaturalibus, & spiritualibus, quæ non videntur: & attrahit ad sensibilia, in quibus appetitus sensitivus per prosperitates requiem invenit. Ergo contrariatur virtutibus, quæ versantur circa honestum remotum à sensibus: & fert secum vitia, quæ versantur circa sensibilia. Unde etiam fit, ut mens bonis intenta temporalibus obscuretur circa æterna. Quod advertens Chrysologus c. 1. de nugis curial. *Prosperitas*, inquit, quò specie sui clarescit amplius, eò stupentibus oculis densiorem infundit caliginem.

Peccati venenum sub prosperitatum dulcedine sorbetur facilius. Confirmatur secundò, quia venenum peccati facilius sorbetur sub dulcedine prosperitatis, quàm sub amaritudine tribulationis, cui permixta amaritudo peccati statim sentitur, & rejicitur. Ideo idem Chrysologus ibid. *prosperitas*, inquit, *convivis suis ab initio propinat dulcia: & cum inebriati fuerint, lethale virus admiscet.* Hoc fortasse significat illud, quod vocant Fenellæ pomum gemmeum, quod suo fulgore spectantes attrahens ad capiendum, eo artificio erat confectum, ut emissis illico jaculis, tangentes confoderet: de quo Cardanus lib. 12. c. 56. Felicitatis humanæ symbolum. Quæ videtur, ementito fulgore, pomum gemmeum: sed eos, à quibus tenetur, lethalibus peccatis, quasi jaculis, conficit. Quod expendens Boëtius lib. 2. de consolat. prola 8. *plus reor*, inquit, *hominibus adversam, quàm prosperam prodesse fortunam. Hæc enim semper specie felicitatis, cum videtur blanda, mentitur: illa semper vera est, cum se instabilem mutatione demonstrat. Hæc fallit: illa instruit. Hæc fruventium mentes ligat: illa cognitione fragilis felicitatis absolvit.*

Confirmatur tertio, quia prosperitas tum in viribus, & bona valetudine corporis, tum in abundantia rerum, præbet materiam specialem luxuriæ: ex qua vitia omnia, & damnatio. Quod expressè tradens Lactantius de div. institut. lib. 2. cap. 2. *ex rerum*, inquit, *prosperitate luxuria: ex luxuria verò vitia omnia.* Hoc patet in Sodomitis: quorum reprobationis causas testatur Ezechiel cap. 16. *ubi hæc*, inquit, *fuit iniquitas Sodoma, superbia, saturitas panis, & abundantia, & otium.* Vtique Deus Sodomitas delevit ob peccatum

Prosperitas materiam præbet luxuriæ.
Lactant.
Peccatum Sodoma saturitas.
Ezechiel. 16.

nefandum : quod ab iis appellationem accepit, & tamen dicitur *iniquitas Sodoma superbia, saturitas panis, & abundantia, & otium*. Nempe causaliter : quia hæc temporalium rerum copia, regionisque felicitas causa fuit abominandæ luxuriæ. Quod adnotans in historiis Orosius, *huic*, inquit, *universa regioni bonis malè utenti rerum abundantia causa malorum fuit. Ex abundantia enim, luxuria: ex luxuria fœda libidines adolevere.* Orosius.

Idem videre est in Davide. Qui persequente eum Saüle, ærumnis undique exagitatus, cum eo tempore, quo solent reges ad bella procedere, remansisset in Ierusalem 2. Reg. 11. cumque prosperè cuncta succederent : in infame adulterium lapsus est, quod turpioris etiam homicidii causa fuit. Notanda est morum diversitas in adversa, & secunda fortuna. Quippe quæsitus ad necem injustè à Saüle, cum eum in quadam spelunca impunè posset occidere, noluit : sed prædidit oram chlamydis Saül : & percussit cor suum David eò quòd abscidisset oram chlamidis Saül 1. Reg. 24. In adversa fortuna religioni sibi duxit, quod particulam vestimenti abscidisset : in secunda fortuna, nullo scrupulo, Vriam occidendum curavit. Tunc hostem, & noxium persecutorem sui occidere noluit. Postea amicum, innoxium, de se optimè meritum interfecit. Ita illi prosperitas otium, otium luxuriam, luxuria homicidium peperit. Quod observans Gregorius 1. part. past. c. 3. *David*, inquit, *auctoris sui iudicio penè in cunctis actibus placens, mox ut pressura (tribulationis) pondere caruit, factus est in morte Vriæ crudeliter rigidus, qui in appetitu fœmina fuit enerviter fluxus: & qui malis antea noverat piè parcere, in bonorum quoque nece postea didicit sine obstaculo retractationis anhelare. Priùs ferre deprehensum persecutorem noluit: & postea, cum damno desudantis exercitus, etiam devotum militem extinxit. Ex hoc videre licet, quantum nutriat virtutes adversitas, quantum incitet ad peccata prosperitas.* Gregor.

Denique hoc discrimen prosperæ, adversæque fortunæ clarè conspicitur in Adamo, & in Iob. Ille enim statim à Diabolo est victus, qui illum aggressus est per uxorem. Hic verò, cum percussus ulcere pessimo sederet in sterquilinio, Iob 2. tentanti eum Diabolo per uxorem non cessit: sed incredibili patientia se gerens, victor evasit. Vtrūque Diabolus aggressus est per uxorem. Adamum aggressus est in statu innocentia; Iob in statu naturæ corruptæ. Illum à Deo immediate creatum, & ornatum iustitia originali: hunc è parentibus ethnicis natum, & inter ethnicos educatum. Tamen diabolus de Adamo victoriam reportavit; à Iob fuit turpiter victus. Nimirum fuit Adam victor inter delicias; à Iob victus inter supplicia. Adam victor inter prosperitates; à Iob victus inter ærumnas. Adam victus in Paradiso; Iob victor in stercore. Est animadversio Gregorii lib. 3. moral. cap. 6. Gregorius.

ubi nuncians Iob novi Adam appellacione, *amiquis*, inquit, *hosti ad Adam in sterquilino victoriam perdidit: qui Adam in Paradiso superavit*. Nempe, ut subdit in fine capituli, *Adam noster fortis in sterquilino jacuit, qui in Paradiso quondam debilis stetit*. In hoc etiam observandum, ab amicis Iob illum existimatum esse culpae obnoxium, eò quòd viderent pœnis undique flagellatum, ut patet Iob c. 4. Sed à Deo fuerunt increpati tanquam *non loquuti rectum* Iob c. 42. quia, sicut præsenti vitæ prosperitas non arguit innocentiam: ita neque adversitas culpam. Quod observans idem Gregorius lib. 15. Moral. c. 24. *amici*, inquit, *Iob idcirco eum injustum esse crediderunt, quia flagellatum viderunt. Sed præsenti vitæ prosperitas innocentia testis non est: quia multi ad perennem vitam per flagella redeunt. Et plerique ad infinita supplicia perducendi, absque flagello moriuntur. Sicut igitur flagella innocentiam vel indicant, vel operantur: ita prosperitas, & præteritorum peccatorum supplicium est, & causa novorum.*

CLXXIII.

Iob. 4.

Iob. 42.

Gregorius.

Iob ex flagellis peccator esse arguitur ab amicis; sed stultè.

Prosperitas
pausa im-
penitentia.

Thren.

Augustin.

Peccator, dum prosperatur, deest ultor, & adest laudator.

Paulinus.

Psal. 2.

Gr. cor.

Patientia Dei diuturnior, majus est reprobationis indicium.

Iob. 27.

Confirmatur quartò; quia continuata prosperitas non solum est causa peccati, sed etiam perseverantiæ in peccato: quam immediate sequitur damnatio. Qui enim in dignitatibus, & prosperitate versantur, neque monitores habent externos ad corrigenda vitia: cum plerique ex iis adulationi studeant: neque à Deo monentur interne: cum hæc admonitio fieri à Deo soleat per tribulationes. Ideo dicitur Tren. 1. *misit ignem in ossibus meis, & erudivit me*. De iis dicitur Psalm. 9. *laudatur peccator in desideriiis anima sua: & iniquus benedicitur*. Ideo Augustinus in hunc Psalm. *nemo*, inquit, *gratuletur homini, qui prosperatur in vita sua: cujus peccatis deest ultor, & adest laudator. Major hæc ira Dei est. Irritavit enim Dominum peccator, ut ista patiat: id est, ut correctionis flagella non patiat*. Ex persona ejus, qui prosperatur, & peccat dicitur Eccles. 5. *peccavi & quid accidit mihi triste: ex hoc quippe incorrectus usque ad finem vitæ cum peccatis perducitur*. Ideo Paulinus epist. 18. ad Delphinum *qui prosperatur*, inquit, *in vita sua & viribus confisus sanitatis inultus dicit peccavi: & quid mihi accidit male? non audeat sibi de corporea felicitate blandiri*. Quippe quòd diutius expectatur in præsentis vitæ cum impunitate peccati, eò severioris judicii habet manifestissimum argumentum. Ideo dicitur Psalm. 2. *Dominus iridebit eum: quoniam prospicit, quod veniet dies ejus*. Nempe, ut ait Gregorius homil. 13. in Evangel. *tantò districtiorem justitiam in judicio exiget; quantò longiorem patientiam ante judicium prorogavit*. De his usque ad finem vitæ prosperè agentibus dicitur Iob 27. *ducunt in bonis dies suos: & in puncto ad inferna descendunt*. Nimirum *ducere dies suos in bonis*, est proximus, & ultimus gradus ad barathrum.

E quibus omnibus certè concluditur prosperitates hujus vitæ, magnum reprobationis esse argumentum: sicut tribulationes fetè certa prædestinationis sunt pignora. E quibus, si quis eximi se posse existimet, & salvari, audiat Augustinum in Psal. 37. in ea verba quoniam ego in flagella paratus sum, ubi: non vis, inquit, flagellari? non tibi datur hereditas. Omnis enim filius necesse est ut flagelletur. Vsq̄ adeo omnis flagellatur; ut nec illi pepercit, qui peccatum non habet. Quoniam ego in flagella paratus sum. Quod autem hæc immunitas à flagellis reprobationis sit signum, agnovit, quod valde admirabile est, apertissimè Seneca qui lib. de provid. nihil, inquit, infelicius eo, cui nihil accidit adversi: quia malè judicaverunt Dii de ipso. Quamobrem sicut tribulati pro Christo appellantur ab Augustino in Psalm. 127. feliciter infelices. Ita hi jure appellari possunt infeliciter felices: quorum est eumentia; & ut ait idem Seneca epist. 115. veluti bracteata felicitas. Certè Deus imperia, & monarchias ipsas orbis terrarum concessit scelestissimis hominum. Nempe, ut cæteros sileam, Julio Cæsari, quo nullus ad everendam patriam seditiosior; Tiberio, quo nullus mendacior; Caligulæ, quo nullus superbiior; Claudio, quo nullus ignavior; Neroni, quo nullus crudelior, Heliogabalò, quo nullus lascivior; Diocletiano, & Maximiano, quibus nullus in Christianos atrocior, monstris ac portentis generis humani. Apostoli verò, alique Deo amicissimi inter ærumnas vitam duxere, ut ait Paulus ad Hebr. 11. egentes, angustiati, afflicti. Illis scilicet flagitiosis, & reprobis prosperitates hujus mundi datæ sunt, tanquam summa supplicia. His verò justis, & electis tribulationes datæ sunt tanquam maxima beneficia. Mirum multa tribulationes iustorum Psal. 33. & ut ibidem notat Augustinus, iniusti pauciores habent tribulationes: si iniusti sunt, multas habent. Sed post paucas tribulationes, aut nullas, illi venient ad tribulationem sempiternam: unde nunquam eruentur. Iusti autem post multas tribulationes venient ad pacem sempiternam; ubi nunquam mali aliquid patientur. Cum igitur multæ tribulationes prædestinationis sint pignora; paucæ, aut nullæ reprobationis sint signa, in iis utique gaudendum, in his dolendum. Ideo Petrus Damianus lib. 6. epist. 31. servus, inquit, Dei timere tunc debet, cum temporale quid percipit: tunc gaudere, cum perdit.

August.
Prosperè
agentes ex-
cluduntur à
regno Dei.

Seneca.

Prosperè
agentes in-
feliciter fe-
lices.

August.

Seneca.

Felicitas
huius se-
culi bra-
cteata.

Imperia
scelestissi-
mis concessa.

ad Hebr. 11.

August.

In prospe-
ritatibus
dolendū.

Petr. Dam.

